

Уже минуло 75 років з того часу, як пролунав останній постріл, останній вибух найкривавішої війни XX століття - Другої світової, але відлуння ми ще досі відчуваємо і бачимо. Наша розповідь про лютого дідуса Івана Григоровича Салагана, котрий народився 1909 року в с. Мала Любаша

У роки Другої світової війни дідусь пройшов з боями тисячі кілометрів України, Білорусії, Литви, Латвії, Естонії, Польщі і закінчив цей шлях у Чехословаччині. З його спогадів, які зберегла родина, він брав участь у кровопролитних боях, адже Червона армія саме в 1944-1945 рр. вела стрімкі наступальні дії, визволяючи країни Європи.

Після звільнення Рівненщини від німецьких окупантів пройшла хвиля мобілізації місцевого населення, в яку потрапив і дідусь. Він був призваний 4 квітня 1944 року Костопільським РВК. Але чомусь після оформлення документів прізвище його змінили, записали Салаганов... Хоча не важко здогадатися, чому.

Ішов наш солдат дорогами війни. Змінювалися назви фронтів: Третій Білоруський фронт, Третій Прибалтійський фронт, Перший Український фронт.

Впродовж трьох місяців перебував у розташуванні запасної частини Третього Білоруського фронту і старанно та наполегливо навчався військовій справі, всім премудростям ведення бою з кулемета, адже військова спеціальність у нього була - кулеметник. Пізніше вміння і майстерність знадобилися йому в нелегких боях. Після навчання Іван Григорович потрапляє на Третій Прибалтійський фронт.

Перше бойове хрещення відбулося в кінці серпня 1944 року недалеко від містечка Піткяранта. Спочатку було страшно, згадував дідусь, бо попереду - перший бій, бо попереду - очі смерті, а поруч - очі зовсім

Не затихає біль

Шургаст (Польща) і у вуличному бою знищив 4-х фашистів. А в ніч на 8 травня 1945 року під селом Інгалсдорф (Чехословаччина) у розвідувальній операції при сутичці з ворогом закидав траншею гранатами, тим самим знищивши 10 ворожих солдатів. При цьому, будучи пораним, продовжував вести автоматний вогонь, поки не підібрали його товариші. Інформацію про ці події ми дізналися із Нагородного листа №126 командира 299 стрілецького полку, 225 дивізії, Першого Українського фронту *(на фото знизу)*.

Завершилася кривава війна... Вдома на свого героя чекала родина: батько, мати, три сестри, брат-інвалід, дружина Оксана, дитки Софійка та Дмитрик. Мобілізувався Іван Григорович пізньої осені 1945 року. Здається, життя налагоджувалося, але це лише перший погляд. Для нього і його родини війна не закінчилася. Розпочалися репресії. Дідусь засудили на 15 років ув'язнення. Підстава - брехливі свідчення та наклеп деяких односельчан. Але це вже інша історія, яка обов'язково буде розслідувана, досліджена та опублікована.

У 1947 році на адресу Костопільського військкомату, за щасливим збігом обставин, прийшла нагорода на жителя с. Мала Любаша Салаганова Івана Григоровича - орден Слави III ступеня, яку чомусь боєць не отримав відразу після закінчення бойових дій. Ці обставини і врятували чоловіка і батька від покарання, якого він не заслуговував. Звільнили з ув'язнення та реабілітували дідуся у 1947 році.

Швидко плине час, життя продовжується, позаду каземати НКВС і табір політичних в'язнів десь біля міста Киров, попереду - трудові будні. У 1949 році народилася третя дитина в сім'ї Салаганів, син В'ячеслав.

Хотів Іван Григорович дізнатися, хто був ініціатором його арешту та присвоїв його ордени та медалі, які здобував кров'ю і потом, за чий наказом брали його дім та добро, що наживали чесною працею усією родиною, але... Але «добрі люди» попередили, що життя його сім'ї буде дорожчим за все те, що можна ще нажити. І він погодився, не став ризикувати найголовнішим - своєю сім'єю. Головна мета життя Івана Григоровича - це добробут сім'ї, родини, села. І для цього він докладав усі зусилля, працював чесно та важко. Був справжнім господарем, незвичним у своїй переконаності. Ми дивимося на його портрет і відчуваємо

